EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 29.1.2007
COM(2007)29 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Galīgais novērtējums
par Kopienas daudzgadu programmas īstenošanas rezultātiem, lai veicinātu Eiropas digitālā satura attīstību un lietošanu globālajā tīklā un veicinātu valodu daudzveidību informācijas sabiedrībā (eContent)

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Galīgais novērtējums par Kopienas daudzgadu programmas īstenošanas rezultātiem, lai veicinātu Eiropas digitālā satura attīstību un lietošanu globālajā tīklā un veicinātu valodu daudzveidību informācijas sabiedrībā (eContent)

1. IEVADS

Šis paziņojums attiecas uz programmas *eContent* 2001. –2005. galīgo novērtējumu, 2003. gadā bija jāsagatavo programmas starpposma novērtējums[1], lai izvērtētu programmas īstenošanas pirmo divu gadu rezultātus. Šo galīgo novērtējumu[2] par laikposmu no 2003. līdz 2004. gadam veica trīs neatkarīgu ekspertu grupa; darbu atbalstīja kāda uzņēmuma[3] profesionālu vērtētāju grupa, kuras atbildības lokā bija novērtējuma struktūras izveide un atbalsta pasākumi, pierādījumu apkopošana un ziņojuma projekta izstrāde. Ciešā sadarbībā ar attiecīgajiem Komisijas dienestiem[4] programma tika vērtēta no 2006. gada februāra līdz maijam.

2. PRIEKŠVĒSTURE

Programmas *eContent* mērķis (še turpmāk „programma”), kā noteikts Padomes Lēmumā[5], bija veicināt Eiropas digitālā satura attīstību un lietošanu globālajā tīklā un veicināt valodu daudzveidību informācijas sabiedrībā. Programma kopš 2001. gada 18. janvāra darbojās četrus gadus, un tās budžets bija 100 miljoni euro.

Programma tika īstenota trīs rīcības virzienos:

(1) piekļuves uzlabošana valsts sektora informācijai un tās izmantošanas paplašināšana,

(2) satura izstrādes veicināšana daudzvalodu vidē un vidē, kam raksturīga kultūru daudzveidība,

(3) digitālā satura tirgus dinamisma palielināšana.

Tas tika īstenots, izmantojot dalītu izmaksu projektus, kurus izvēlējās pēc atklātiem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus.

---

1 *„Programmas eContent starpposma novērtējums: nobeiguma ziņojums, 2003. gada jūnijs”, Technopolis Ltd.*, *IDATE*, *PRISMA*, viss ziņojuma teksts atrodams www.cordis.lu/econtent

2 „*Programmas eContent galīgais novērtējums (2001–2005): nobeiguma ziņojums, 2006. gada jūnijs”*, RAND Europe, http://ec.europa.eu/information_society/activities/econtentplus/index_en.htm

3 RAND Europe, nolīgta pēc slēgta konkursa procedūras, kuru 2005. gada rudenī izsludināja Informācijas sabiedrības ĢD

4 INFSO ĢD C3 un E6 nodaļa

5 OV L 14, 18.1.2001., 32. lpp.

Laikposmā no 2003. līdz 2004. gadam tika līdzfinansēti 64 projekti, iesaistot 404 organizācijas, projekti tika īstenoti 24 dalībvalstīs, kā arī Islandē, Norvēģijā un Bulgārijā, Rumānijā, Turcijā. Kopējie izdevumi 2003. un 2004. gada budžetā, tostarp finansējums visiem dalītu izmaksu projektiem, novērtējumu, pārskatu un sanāksmju izmaksas bija aptuveni 56 miljoni euro.

3. NOVĒRTĒJUMA MĒRĶI

Novērtējumā tika izvērtēti šādi jautājumi: programmas mērķu, prioritāšu un īstenošanas metožu atbilstība, programmas lietderība un ietekme, tās efektivitāte un izmaksu lietderība, izmantojamība un ilgtspējība, cēloniskā saikne starp pasākumos izmantotajiem resursiem un paredzamo ietekmi (jeb pasākumu loģika) un gūtā pieredze, kas jāņem vērā, nākotnē veicot līdzīgas darbības.

4. NOVĒRTĒJUMA SECINĀJUMI

Vērtētāji konstatēja, ka programma veiksmīgi īstenota un ka kopumā piešķīrumu asignējums un programmas pārvaldība bijusi caurskatāma, efektīva un apmierinoša.

Konkrētāk, vērtētājiem radās šādi četri galvenie secinājumi.

1. secinājums: teicama pamatuzdevumu izpilde

Pasākumu un rezultātu ziņā programmas *eContent* izpilde ir teicama: programma sniegusi faktisku un ievērojamu ieguldījumu valsts sektora informācijas izmantošanas paplašināšanā un daudzvalodu un kultūru daudzveidības satura izstrādē. Kopumā tika secināts, ka programmai ir labvēlīga, tās rīcībā esošiem resursiem atbilstīga ietekme; secināts arī, ka izdevumu un rezultātu ziņā tā bijusi rentabla un ka tā veicinājusi rīcību, kas citādi vai nu nebūtu īstenota, vai tiktu veikta tikai valsts mērogā. Kopumā programmas pārvaldība bijusi laba, un procesi tika īstenoti godīgi un caurskatāmi.

2. secinājums: pielāgošanās straujām nozares izmaiņām

Īpaši straujā nozares attīstība būtiski ietekmējusi programmas mērķus: konkrētāk, sākotnējais nodoms uzsākt noteiktu grupu pasākumus tika īstenots daudz agrāk nekā to sākotnēji varēja paredzēt. Programmas reakcija uz minētajām apstākļu izmaiņām, proti, tās mērķu starpposma izmaiņas (kas izpaudās kā izmaiņas programmas rīcības virzienos) bija teicama, un vērtētāji minēto reakciju novērtēja atzinīgi. Savukārt minētās izmaiņas radīja vajadzību vienā no pēdējiem programmas dzīves cikla posmiem tomēr vairāk koncentrēties uz sadarbības tīkla attīstību, kopienas izveidi un izplatīšanu programmas mērogā. Vērtētāji uzskatīja, ka programmas reakcijai uz minēto vajadzību bija pietiekami kvalitatīvi horizontālie elementi, taču to bija pārāk maz.

3. secinājums: papildu vērtība programmas mērogā

Attiecībā uz tuvošanos plašākiem programmas sociālekonomiskajiem mērķiem vērtētāja secinājumi par *eContent* kā projektu kopumu (kur paredzams, ka trīs rīcības virzienu mērķi galu galā tiks sasniegti) atšķiras no secinājumiem par *eContent* kā sinerģisku kopumu (kur grupa konstatēja, ka programmas mērogā sinerģijas attīstība

nav pietiekama, lai radītu pietiekamu, par atsevišķu projektu kopējo vērtību lielāku vai aptuveni tikpat lielu papildu vērtību). Vērtētāji uzskatīja, ka projektu sadarbības tīkla nozīmīgums ir nepietiekami novērtēts un ka izplatīšanas un saskaņošanas pasākumi programmas mērogā negūst pietiekamus panākumus. Tādējādi netika izmantota visas salīdzinoši nelielās *eContent* pasākumu radītās iespējas.

4. secinājums: saikne ar pašreizējām un turpmākām programmām

Lai gan vērtētāji nekonstatēja sinerģiju ar struktūrfondu programmu, tie uzskatīja, ka programma kandidātvalstīs ieviesta teicami un efektīvi, ka tā veiksmīgi papildinājusi *e-TEN* iniciatīvu un pienācīgi saskaņota ar eEiropas rīcības plānu. Vērtētāji uzskatīja, ka tas programmai *eContentplus* un *CIP ICT* politikas atbalsta programmai (*CIP ICT*) sniedz iespēju gūt lietderīgu un nepastarpināti izmantojamu pieredzi. Izmantojot saistībā ar iepriekš minēto gūto pieredzei (piemēram, konkrētas prasības attiecībā uz kopienas izveidi, sadarbības tīklu, izplatīšanu un izmantošanu), paveras iespēja izveidot mehānismus, kas veicina ievērojumu ieguldījumu Lisabonas un Gēteborgas programmā paredzēto ilgtspējīgo ilgtermiņa sociālekonomisko guvumu attīstībā.

5. IETEIKUMI UN KOMISIJAS KOMENTĀRI

No iepriekš minētajiem galvenajiem secinājumiem izriet šādi ieteikumi attiecībā uz turpmākajām programmām un Komisijas komentāri.

1. ieteikums: vērtētāji ieteica daudz lielāku daļu turpmākajām programmām, kam ir augsts komercializācijas potenciāls, piešķirto līdzekļu veltīt projektu sadarbības tīklam un to saskaņošanai, un tādu projekta pasākumu paraugelementu izplatīšanai, kuru izplatīšanai projektiem var trūkt resursu. Ieteicams apsvērt arī programmas pasākumu un konferenču atbalstīšanu.

Komisijas komentārs: *lai atbalstītu projektu sadarbības tīklu un vairāk koncentrētos uz izplatīšanu programmas mērogā, izveidoti tematiskie tīkli par programmas eContentplus galvenajiem pasākumiem. Tie izmantojami kā attiecīgo ieinteresēto personu, ekspertu un uzņēmumu pulcēšanas instruments, lai atbalstītu izpratnes padziļināšanas pasākumus un lai identificētu un pilnveidotu iespējas uzlabot digitālā satura pieejamību un šīs programmas finansēto projektu koordināciju.*

2. ieteikums: tika konstatēts, ka divās jomās būtu lietderīgi veikt pētījumu, kurā pievērstos turpmākajām programmām ar augstu komercializācijas potenciālu. Lai sasniegtu maksimālo papildu vērtību programmas mērogā, vajadzīga padziļināta izpratne par tādu projektu un programmu, kam ir augsts komercializācijas potenciāls, rezultātu izplatīšanās un izplatīšanas kārtību; turklāt jāizstrādā rīki, kas lieti noderētu, lai novērtētu tādu programmu, kam ir augsts komercializācijas potenciāls, panākumus attiecībā uz sasniegtajiem ilgtermiņa rezultātiem.

Komisijas komentārs: *Komisija plāno uzsākt virkni pētījumu saskaņā ar eContentplus nākamo programmu, piemēram, par ieguldījumu kultūras resursu digitalizācijā un ekonomisko ietekmi uz digitālo resursu aizsardzību.*

3. ieteikums: ieteikts turpmāk daļu programmas resursu veltīt tirgus rezultātu ilgtermiņa attīstības uzraudzībai, tādējādi izpildot daļu pienākumu attiecībā uz mērķsektoru (šajā gadījumā Eiropas *eContent*). Tas veicinātu attīstību, padziļinātu izpratni par pasākumiem un projekta rezultātiem un būtiski palīdzētu precīzi pielāgoties nozarēs notiekošajām straujajām izmaiņām.

Komisijas komentārs: *minētos ieteikumus Komisija jau ņēmusi vērā, īstenojot virkni pasākumu: patlaban tiek apkopoti un kārtoti publiskajā domēnā pieejamie dati par informācijas tirgus lielumu un izaugsmi.*

6. SECINĀJUMS

Komisija pilnībā pieņem zināšanai galīgajā novērtējuma ziņojumā par programmu konstatēto un ņems vērā ieteikumus, gan īstenojot programmu *eContentplus*, gan turpmāk plānojot secīgas programmas. Ieteikumos minētajās jomās turpinās palielināt jau sasniegto progresu.

Komisija uzskata, ka programma *eContent*

(1) ir veiksmīgi ieviesta;

(2) paaugstinājusi digitālā satura kā līdzekļa, ar ko uzlabota pilsoņu piekļuve informācijai, un Eiropas uzņēmējdarbības saimnieciskās un sociālās attīstības veicināšanas līdzekļa nozīmi;

(3) sekmējusi bagātīgu un daudzveidīgu digitālo saturu un pakalpojumus, kas veicina vienotas Eiropas informācijas telpas un iniciatīvas Eiropas informācijas sabiedrības izaugsmei un nodarbinātībai izveidi.

Programmas *eContent* (2001-2005) galīgais novērtējums: nobeiguma ziņojums, 2006. gada jūnijs, *RAND Europe*

Kopsavilkums

Vispārīga informācija

Programma *eContent* (2001—2005) bija viena no vairākām programmām, kas tika izveidotas, lai veicinātu Eiropas digitālā satura nozares izaugsmi un attīstību. Tās izveides galvenais iemesls bija fakts, ka Eiropas uzņēmumi un pilsoņi jānodrošina ar iespēju to vajadzībām piemērotā veidā piekļūt un izmantot augstas kvalitātes Eiropas izcelsmes digitālo saturu. Plašākā nozīmē programmā tika paredzēta (toreizējo) kandidātvalstu (daudzas no tām patlaban ir Eiropas Kopienas dalībvalstis) integrācija un citi aktuāli Eiropas politikas mērķi, tostarp jo īpaši Lisabonas stratēģijas mērķi.

Galīgā novērtējuma galvenā tēma

Šis *ex-post* galīgais novērtējums bija jāsagatavo, jo ir izmantots viss 100 miljonu euro lielais programmas kopējais budžets un programmas pasākumi pamatā ir īstenoti. 2003. gadā tika sagatavots starpposma izvērtējums, t.i., izvērtējums par programmas starpposma rezultātiem, taču uzsākto projektu pamanāmo *rezultātu* un *sasniegumu* devumu tobrīd būtu bijis priekšlaicīgi uzskatīt par plašiem sociālekonomiskajiem *sasniegumiem*, kas izvirzīti par programmas mērķi. Lai sasniegtu minētos rezultātus, vajadzīgs laiks (un vēl joprojām ir tiešām pārlieku agri gaidīt, ka tie izpaudīsies pilnā apmērā); lielākajā daļā šā novērtējuma iztirzāts, kā programma un tās pasākumi radīja mehānismus vai atbilda mehānismiem, kas spēj sasniegt vajadzīgos rezultātus. Runājot par minētajiem mehānismiem, uzmanības centrā atrodas jautājumi par izplatīšanu un izmantošanu un starp programmām un to īstenošanas nozari izveidotās saites.

Detalizēts secinājumu izklāsts iekļauts novērtējuma ziņojuma pilnajā tekstā. Galvenie secinājumi ir šādi.

1. secinājums: teicama pamatuzdevumu izpilde

Pasākumu un rezultātu ziņā programmas *eContent* izpilde ir teicama: programma sniegusi faktisku un ievērojamu ieguldījumu valsts sektora informācijas izmantošanas paplašināšanā un daudzvalodu un kultūru daudzveidības satura izstrādē. Kopumā tika secināts, ka programmai ir labvēlīga, tās rīcībā esošiem resursiem atbilstīga ietekme; secināts arī, ka izdevumu un rezultātu ziņā tā bijusi rentabla un ka tā veicinājusi rīcību, kas citādi vai nu nebūtu īstenota, vai tiktu veikta tikai valsts mērogā. Kopumā programmas pārvaldība bijusi laba, un procesi tika īstenoti godīgi un caurskatāmi.

2. secinājums: pielāgošanās straujām nozares izmaiņām

Īpaši straujā nozares attīstība būtiski ietekmējusi programmas mērķus: konkrētāk, sākotnējais nodoms uzsākt noteiktu grupu pasākumus tika īstenots daudz agrāk nekā to sākotnēji varēja paredzēt. Programmas reakcija uz minētajām apstākļu izmaiņām, proti, tās mērķu starpposma izmaiņas (kas izpaudās kā izmaiņas programmas rīcības virzienos) bija teicama, un vērtētāji minēto reakciju novērtēja atzinīgi. Savukārt minētās izmaiņas radīja vajadzību vienā no pēdējiem programmas dzīves cikla posmiem tomēr vairāk koncentrēties uz sadarbības tīkla attīstību, kopienas izveidi un izplatīšanu programmas mērogā. Vērtētāji uzskatīja, ka

programmas reakcijai uz minēto vajadzību bija pietiekami kvalitatīvi horizontālie elementi, taču to bija pārāk maz.

3. secinājums: papildu vērtība programmas mērogā

Attiecībā uz tuvošanos plašākiem programmas sociālekonomiskajiem mērķiem vērtētāja secinājumi par *eContent* kā projektu kopumu (kur paredzams, ka trīs rīcības virzienu mērķi galu galā tiks sasniegti) atšķiras no secinājumiem par *eContent* kā sinerģisku kopumu (kur grupa konstatēja, ka programmas mērogā sinerģijas attīstība nav pietiekama, lai radītu pietiekamu, par atsevišķu projektu kopējo vērtību lielāku vai aptuveni tikpat lielu papildu vērtību). Vērtētāji uzskatīja, ka projektu sadarbības tīkla nozīmīgums ir nepietiekami novērtēts un ka izplatīšanas un saskaņošanas pasākumi programmas mērogā negūst pietiekamus panākumus. Tādējādi netika izmantota visas salīdzinoši nelielās *eContent* pasākumu radītās iespējas.

4. secinājums: saikne ar pašreizējām un turpmākām programmām

Lai gan vērtētāji nekonstatēja sinerģiju ar struktūrfondu programmu, tie uzskatīja, ka programma kandidātvalstīs ieviesta teicami un efektīvi, ka tā veiksmīgi papildinājusi *e-TEN* iniciatīvu un pienācīgi saskaņota ar eEiropas rīcības plānu. Vērtētāji uzskatīja, ka tas programmai *eContentplus* un *CIP ICT* politikas atbalsta programmai (*CIP ICT*) sniedz iespēju gūt lietderīgu un nepastarpināti izmantojamu pieredzi. Izmantojot saistībā ar iepriekš minēto gūto pieredzei (piemēram, konkrētas prasības attiecībā uz kopienas izveidi, sadarbības tīklu, izplatīšanu un izmantošanu), paveras iespēja izveidot mehānismus, kas veicina ievērojumu ieguldījumu Lisabonas un Gēteborgas programmā paredzēto ilgtspējīgo ilgtermiņa sociālekonomisko guvumu attīstībā.

Ieteikumi

Vērtētāji ieteica daudz lielāku daļu turpmākajām programmām, kam ir augsts komercializācijas potenciāls, piešķirto līdzekļu veltīt projektu sadarbības tīklam un to saskaņošanai (piemēram, lai rosinātu jaunu uzņēmējdarbības modeļu izveidi un izplatīšanos), un tādu projekta pasākumu paraugelementu izplatīšanai, kuru izplatīšanai projektiem var trūkt resursu. Ieteicams apsvērt atbalsta sniegšanu arī programmas pasākumiem un konferencēm, preses biroja darbību un visu piemēroto plašsaziņas līdzekļu maksimālu iesaisti, jo īpaši arī meklēšanas meklētājprogrammas optimizāciju, virtuālo tirgvedību u.c., tomēr turpinot izmantot arī preses izdevumus tirdzniecības speciālistiem un citu specialitāšu profesionāļiem. Minētie horizontālie pasākum ir būtiski optimālam programmas iespējamās vērtības pieaugumam, un tāpēc nedrīkst pieļaut, ka mehānisma „Uzaicinājums iesniegt piedāvājumus" neskaidrības gūst pārlieku lielu ietekmi.

Tika konstatēts, ka divās jomās būtu lietderīgi veikt pētījumu, kurā pievērstos turpmākajām programmām ar augstu komercializācijas potenciālu. Lai sasniegtu maksimālo papildu vērtību programmas mērogā, vajadzīga padziļināta izpratne par tādu projektu un programmu, kam ir augsts komercializācijas potenciāls, rezultātu izplatīšanās un izplatīšanas kārtību; turklāt jāizstrādā rīki (analoģiski citātu analizēšanas programmnodrošinājumam, ko izmanto PTA programmu rezultātu novērtēšanai), lai novērtētu tādu programmu, kam ir augsts komercializācijas potenciāls, panākumus attiecībā uz sasniegtajiem ilgtermiņa rezultātiem.

Ieteikts turpmāk daļu programmu resursu veltīt tirgus rezultātu ilgtermiņa attīstības uzraudzībai, tādējādi izpildot daļu pienākumu attiecībā uz mērķsektoru (šajā gadījumā

Eiropas *eContent*). Tas veicinātu attīstību, padziļinātu izpratni par pasākumiem un projekta rezultātiem un būtiski palīdzētu precīzi pielāgoties nozarēs notiekošajām straujajām izmaiņām.